

DEMOGRAFIYA VA MEHNAT BOZORI

I
SON

2024

Elektron ilmiy-ommabop jurnal

123-456-7890
@reallygreatsite
www.reallygreatsite.com

**DEMOGRAFIYA
VA MEHNAT
BOZORI**

**2024-yil
1-SON**

Elektron ilmiy-ommabop jurnal
Электронный научно-популярный журнал
Electronic popular science journal

BOSH MUHARRIR:

Umurzoqov Bahodir Xamidovich

MUHARRIR:

Bahriddinova Muazzam Azam qizi

TAHRIR HAY'ATI:

Abduraxmonov Qalandar Xodjaevich, i.f.d., akademik.
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof.,
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof.,
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, i.f.d., prof.,
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, i.f.d., prof.,
Arabov Nurali Uralovich, i.f.d., prof.,
Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, i.f.d., prof.,
Irmatova Aziza Baxromovna, i.f.d., prof.,
Abduraxmonova Gulnora Qalandarovna, i.f.d., prof.,
Bekmurodov Adxam Sharipovich, i.f.d., professor
Axmedov Durbek Quدراتillaevich, i.f.d., professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof.
Usmanov Anvar Saidmaxmudovich, i.f.d., professor
Qodirov Abdurashid Madjidovich, i.f.d., professor
Hermann Sterzinger, i.f.d., professor (Germaniya)
Ergashxodjaeva Shaxnoza Djasurovna, i.f.d., professor
Tomash Kuchera, i.f.d., professor (Chexiya)
Abrorov Sirojiddin Zuxriddin o'g'li, PhD
Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, i.f.n., dotsent
Qurbonov Samandar Pulatovich, PhD, dotsent
Ashurzoda Luiza Muxtarovna, PhD, dotsent
Ismailova Nilufar Sobitdjanovna, i.f.n.
Maxmudov Asliddin Sirojiddin o'g'li, PhD
Asqarova Muhabbat Ibraximovna,
Gulmurodov Kamoliddin Abduqodir o'g'li,
Xolmatov Muhridin Mo'min o'g'li,

MUNDARIJA

Абдурахманов Каландар Ходжаевич, <i>«Человеческий капитал в условиях цифровизации экономики».....</i>	4
Umurzakov Bahodir Xamidovich, <i>O'zbekistonda demografik rivojlanishning ta'lim tizimiga ta'sir etish jihatlari.....</i>	20
Usmanov Anvar Saidmahmudovich, Bahriddinova Muazzam Azam qizi, <i>Dunyodagi demografik vaziyat va uning rivojlanish istiqbollari.....</i>	34
Зокирова Нодира Каландаровна, Шакаров Зафар Гаффорович, <i>Человеческий капитал в условиях внедрения искусственного интеллекта: вызовы и перспективы.....</i>	46
Мамадалиева Хафиза Холдаровна, <i>Авлодлараро трансферлар ўзбекистон иқтисодиётини ўзгартириш шароитида камбағалликни бартараф этиш воситаси сифатида.....</i>	62
Юлдашев Нурбек Нормуродович, <i>Аҳолининг яқка тартибдаги тадбиркорлик (ЯТТ)ни ташкил этиши ва ўзини ўзи банд қилишининг яширин иқтисодиётни қисқаришига таъсири.....</i>	79
Ташбаева Рано Гайбуллаевна, <i>Многомерная бедность как индикатор социального благополучия населения Республики Узбекистан.....</i>	89
Камилова Наргиза Абдукахоровна, <i>Конкурентоспособность стран в мировом хозяйстве в условиях цифровизации экономики.....</i>	98
Rozmatova Umida Yuldashevna, <i>Nomoddiy aktivlar hisobini shakllantirish.....</i>	105
Mirzayeva Matluba G'aybulla qizi, <i>Banklar faoliyatida raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali aholini bandligini ta'minlash.....</i>	112
Yunusova Ug'iloy Bolqiboy kizi, <i>The impact of increasing the competitiveness of tourist areas on the level of employment.....</i>	121
Chinorova Shahodat Mansur qizi, <i>The role of higher education institutions in enhancing the attractiveness of human capital.....</i>	130
Gulmurodov Kamoliddin Abduqodir ugli, <i>The use of digital tools in the management of migration processes.....</i>	136
Asqarova Muhabbat Ibraximovna, <i>O'zbekistonda demografik jarayonlarning hududiy tahlili.....</i>	143

O‘ZBEKISTONDA DEMOGRAFIK RIVOJLANISHNING TA'LIM TIZIMIGA TA'SIR ETISH JIHATLARI

Umurzakov Baxodir Xamidovich-

TDIU huzuridagi “O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishning ilmiy asoslari va muammolari” ilmiy tadqiqot markazi “

Demografiya va mehnat bozori” sektori mudiri, i.f.d., prof.

umurzakovboxodir807@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-8140-1700

Annotatsiya. Ushbu maqola Karl universiteti (Praga, Chexiya, professor Tomas Kuchera) mutaxassisleri bilan hamkorlikda o‘zbekistonlik olimlar va ekspertlar tomonidan ishlab chiqilgan O‘zbekistonning 2050-yilgacha bo‘lgan davrda demografik rivojlanishining yakunlangan prognozi asosida tayyorlangan. Shuningdek, ta’limni rivojlantirish bo‘yicha qabul qilingan dasturlar (turlari bo‘yicha). Mazkur maqola va unda keltirilgan aniq prognoz demografik ma’lumotlar maktabgacha ta’lim, davlat, oliy va o‘rta maxsus ta’lim, bandlik va mehnat munosabatlari, iqtisodiyot va kambag‘allikni qisqartirish, moliya vazirliklari, Davlat statistika qo‘mitasi, yoshlar bilan ishlash vazirliklari tomonidan amaliy foydalanish uchun mo‘ljallangan. Ta’lim sohasida davlat boshqaruvini amalga oshirishda agentlik, shaharlar va tumanlar hokimliklari va boshqalar.

Kalit so'zlar: demografik rivojlanish, maktabgacha va umumiy o‘rta ta’lim tizimi, oliy va oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim, yangi O‘zbekistonni 2030 yilgacha rivojlantirish strategiyasi, hokimliklar, vazirlik va idoralar, kasb-hunar ta’limi.

АСПЕКТЫ ДЕМОГРАФИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ, ВЛИЯЮЩИЕ НА СИСТЕМУ ОБРАЗОВАНИЯ

Умурзаков Баходир Хамидович-

Научно-исследовательского центра

«Научные основы и проблемы развития

экономики Узбекистана» при Ташкентском

государственном экономическом университете, д.э.н., проф.

umurzakovboxodir807@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-8140-1700

Аннотация. Данная статья подготовлена на основе окончательного прогноза демографического развития Узбекистана до 2050 года, разработанного учеными и экспертами из Узбекистана в сотрудничестве со специалистами Карлова университета (г. Прага, Чехия, профессором

Томасом Кучера). А также принятые программы развития образования (по видам). Данная статья и ее точные прогнозные демографические данные предназначены для практического использования министерствами дошкольного образования, государственного, высшего и среднего специального образования, занятости и трудовых отношений, экономики и сокращения бедности, министерствами финансов, Государственным комитетом по статистике, работе с молодежью. Агентства, хокимияты городов и районов и др. в осуществлении государственного управления в сфере образования.

Ключевые слова. демографическое развитие, система дошкольного и общего среднего образования, высшее и послевузовское образование, стратегия развития нового Узбекистана до 2030 года, хокимияты, министерства и ведомства, профессиональное образование.

ASPECTS OF INFLUENCING THE EDUCATIONAL SYSTEM OF DEMOGRAPHIC DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN

Umurzakov Bakhodir Khamidovich-

*Research center «Scientific bases and issues of economic
development of Uzbekistan » under the Tashkent*

state university of economics, prof.

umurzakovboxodir807@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-8140-1700

Annotation. This article was prepared on the basis of the final forecast of demographic development of Uzbekistan up to 2050, developed by scientists and experts from Uzbekistan in collaboration with specialists from Charles University (Prague, Czech Republic, Professor Thomas Kuchera). As well as adopted programs for the development of education (by type). This article and its accurate forecast demographic data are intended for practical use by the ministries of preschool education, state, higher and secondary special education, employment and labor relations, economy and poverty reduction, ministries of finance, the State Committee for Statistics, and youth work. Agencies, khokimiyats of cities and districts, etc., in the implementation of public administration in the field of education.

Keywords. demographic development, the system of preschool and general secondary education, higher and postgraduate education, the strategy for the development of the new Uzbekistan until 2030, khokimiyats, ministries and departments, vocational education.

Kirish. O'zbekistonda ta'lim tizimi, jumladan, maktabgacha va maktabdan tashqari, o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar, oliy, oliy o'quv yurtidan

keyingi ta'lim, shuningdek, kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning muhim shartidir. va uning barcha hududlari.

Chunonchi, 2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar Milliy strategiyasida, Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasida (keyingi besh yilda), Barqaror rivojlanish dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari dasturida. O'zbekistonda sifatli ta'limni ta'minlash, uzluksiz ta'lim olish imkoniyatini yaratish doimiy e'tiborda bo'lishi belgilangan. Ta'lim tizimining barcha bo'g'inlari o'rtasida uzluksiz aloqani ta'minlashga qaratilgan Milliy ta'lim dasturini ishlab chiqish zarur.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuniga (2020-yil 23-sentabrdagi 637-son) muvofiq:

Maktabgacha ta'lim bolalarni o'qitish va tarbiyalashni, ularni umumiy o'rta ta'limga tayyorlashni ta'minlaydi. Umumiy o'rta ta'lim majburiy bo'lib, 11 yil davom etadi va boshlang'ich (1-4-sinflar), asosiy o'rta (5-9-sinflar), o'rta (10-11-sinflar) o'z ichiga oladi. O'rta maxsus ta'lim oliy o'quv yurtiga (institutga) o'qishga kirish maqsadida akademik litseylarda 9 yillik o'rta ta'lim asosida ikki yil davomida amalga oshiriladi. Shuningdek, bolalarning qobiliyat va iste'dodini rivojlantirish, bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etishga qaratilgan maktabdan tashqari ta'lim ham yo'lga qo'yilgan.

Kasbiy ta'lim (muddati 2 yil) quyidagilarni o'z ichiga oladi: a) 9-sinf bitiruvchilari asosidagi kasb-hunar ta'limi muassasalarida boshlang'ich kasb-hunar ta'limi; b) umumiy o'rta, o'rta maxsus va boshlang'ich kasb-hunar ta'limi negizida kollejlarda o'rta kasb-hunar ta'limi; v) umumiy o'rta, o'rta maxsus, boshlang'ich kasb-hunar va o'rta kasb-hunar ta'limi negizida texnikumlarda o'rta maxsus kasb-hunar ta'limi.

Oliy ta'lim ikki bosqichdan iborat – bakalavriat (ta'lim muddati kamida 3 yil) va magistratura (ta'lim kamida 1 yil).

Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim oliy o'quv yurtlari va ilmiy tashkilotlarda olinishi mumkin va ilmiy darajaga (PhD, DSc) ega kadrlar tayyorlashni ta'minlaydi.

Kadrlarni qayta tayyorlash asosiy kasblar va mutaxassisliklarga mos keladigan faoliyatni amalga oshirish uchun qo'shimcha kasbiy bilim, ko'nikma va ko'nikmalarga ega bo'lishga qaratilgan.

Davlat ta'lim tizimiga funktsional va institutsional jihatdan uchta vazirlik mas'uldir, ya'ni Xalq ta'limi vazirligi (XP), Maktabgacha ta'lim vazirligi (MTA) va Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (O'TMM).

O'zbekiston ta'lim tizimi jami 16423 ta ta'lim muassasasini, jumladan, 5138 ta maktabgacha ta'lim muassasasi, 9719 ta umumta'lim maktabi, 144 ta

akademik litsey va 1422 ta kasb-hunar kollejini o'z ichiga oladi, ularda jami 6,9 mln.dan ortiq o'quvchi va 0,5 mln .

Ta'lim tizimining rivojlanishi bevosita demografik omillarga, aholi soni va yosh tarkibidagi o'zgarishlarga (jumladan, 3-6 yosh, 7-17 yosh, 18-22 yosh) kelajakdagi, ya'ni prognozga bog'liq. davr.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida mavzuga oid adabiyotlar tahlil qilindi. Statistik ma'lumotlarni tahlil qilib, hududlar kesimida o'zaro taqqoslash usulidan foydalanildi.

Tahlil va natijalar. Ayni paytda 3 yoshdan 22 yoshgacha bo'lgan, ya'ni ta'lim tizimi bilan qamrab olingan jami aholi soni 11,9 million kishini (yoki O'zbekiston umumiy aholisining 34,6 foizini) tashkil etadi, shundan 3-6 yoshlilar (maktabgacha ta'lim muassasalariga qatnaydiganlar) – 2,8 million kishi, 7-17 yosh (maktab o'quvchilari) - 6,5 million kishi, 18-22 yosh (OTM talabalari) - 2,6 million kishi (1-jadval).

2020-2050-yillarda 3 yoshdan 22 yoshgacha bo'lgan aholining umumiy soni (ularning aholi tarkibidagi ulushi 27,4 foizga kamayganiga qaramay) 288,3 ming kishiga yoki 2,4 foizga oshadi va 2050 yilda 12,2 million kishidan oshadi. Ushbu o'sish 7-17 yoshdagilar sonining, ya'ni o'rta ta'lim oladigan maktab o'quvchilarining 257,9 ming kishiga yoki 3,9 foizga, 18-22 yoshdagilar (oliy ta'lim bilan qamrab olingan) sonining ko'payishi hisobiga sodir bo'ladi. 240,3 ming kishiga yoki 9,3 foizga, bu davrda 3-6 yoshli aholi sonining 209,9 ming kishiga yoki 7,5 foizga kamayganini to'liq qopladi.

Natijada ta'lim tizimi bilan qamrab olingan aholi tarkibida 7-17 yoshli aholining ulushi 2020-yildagi 54,8 foizdan 2050-yilda 55,6 foizga, 18-22 yoshli aholining ulushi 2020 yilda 21,7 % dan 2050 yilda 23,1 % gacha, 3-6 yoshli aholi ulushi esa, aksincha, mos ravishda 23,6 % dan 21,3 % gacha kamayadi.

Hududlar bo'yicha ta'lim tizimi bilan qamrab olingan (3-22 yosh), jumladan, 3-6 yosh, 7-17 yosh, 18-22 yosh toifasidagi aholi soni Samarqand shahrida to'planadi va ko'paytiriladi. Qashqadaryo, Surxondaryo, Andijon, Namangan va Farg'ona viloyatlari hamda Toshkent shahrida, Qoraqalpog'iston Respublikasi, Buxoro, Navoiy, Sirdaryo, Toshkent va Xorazm viloyatlarida esa pasayadi. Ta'lim tizimini turlari bo'yicha rivojlantirish parametrlari va ustuvor yo'nalishlarini belgilashda buni hisobga olish kerak.

Ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari (demografik jihat). Demografik ko'rsatkichlar, asosan, tegishli yoshdagi aholining dinamikasi maktabgacha, o'rta, oliy va kasb-hunar ta'limining rivojlanish parametrlarini belgilaydi.

Maktabgacha ta'lim. 3-6 yoshli aholi soni 2020-yildagi 2,8 million kishidan 2025-yilda 3,0 million kishigacha oshadi, keyingi davrlarda esa 2045-yilgacha kamayadi.

O'zbekistonda 7104 ta maktabgacha ta'lim muassasasi mavjud bo'lib, ulardan 1437 tasi (21%) nodavlatdir.

1-jadval

O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida prognoz qilinayotgan aholi soni.

Возраст	2020 год	2025 год	2030 год	2035 год	2040 год	2045 год	2050 год
Все население, чел.	34 555 100	36 806 169	38 484 815	40 063 031	41 672 336	43 291 398	44 618 629
в т.ч. в возрасте:							
3 лет	686 747	682 334	576 881	580 325	614 914	658 036	641 704
4 лет	709 551	736 614	584 643	575 304	606 007	650 454	649 589
5 лет	717 507	818 132	597 458	571 519	597 558	640 826	655 349
6 лет	700 963	779 967	615 335	569 319	589 691	630 437	658 197
3-6 лет, всего, чел.	2 814 768	3 017 048	2 374 316	2 296 467	2 408 169	2 579 752	2 604 839
7 лет	661 595	729 887	639 885	569 503	582 757	620 435	657 615
8 лет	634 131	680 568	675 617	573 063	576 951	611 285	653 514
9 лет	622 050	703 580	728 804	580 803	572 202	602 738	646 302
10 лет	636 105	711 592	809 466	593 434	568 593	594 564	637 007
11 лет	649 249	695 642	771 983	611 085	566 564	586 984	626 997
12 лет	641 944	657 132	723 387	635 345	566 884	580 323	617 374
13 лет	601 732	630 321	675 088	670 592	570 485	574 724	608 533
14 лет	547 203	618 540	698 294	723 021	578 174	570 123	600 233
15 лет	523 228	632 535	706 377	803 104	590 658	566 600	592 242
16 лет	529 967	645 476	690 698	765 902	607 993	564 549	584 735
17 лет	497 472	638 156	652 517	717 921	631 724	564 755	578 063
7-17 лет, всего, чел.	6 544 676	7 343 428	7 772 117	7 243 773	6 412 986	6 437 080	6 802 615
из них:							
7-15 лет	5 517 237	6 059 797	6 428 901	5 759 951	5 173 268	5 307 776	5 639 817
16-17 лет	1 027 439	1 283 631	1 343 215	1 483 823	1 239 718	1 129 303	1 162 798
18 лет	519 725	598 207	625 746	669 738	666 013	568 156	572 393
19 лет	498 872	544 012	613 254	691 676	716 213	575 419	567 586
20 лет	511 167	520 064	625 535	697 741	792 979	587 127	563 778
21 лет	526 008	526 804	636 416	680 640	753 910	603 242	561 490
22 лет	530 621	494 687	628 007	642 032	705 952	624 989	561 442
18-22 лет, всего	2 586 394	2 683 774	3 128 958	3 381 829	3 635 066	2 958 933	2 826 690
из них:							
18-20 лет	1 529 764	1 662 283	1 864 534	2 059 156	2 175 205	1 730 702	1 703 757
21-22 лет	1 056 630	1 021 491	1 264 424	1 322 673	1 459 861	1 228 231	1 122 932
23 лет	580 971	516 890	589 004	615 148	657 635	656 008	564 367
24 лет	608 151	496 120	537 328	602 251	677 940	701 334	570 891
25 лет	639 654	507 985	515 059	613 399	682 883	774 220	581 566
26 лет	616 231	521 957	522 485	623 392	666 803	736 196	596 276
27 лет	638 104	525 137	491 096	615 928	630 435	692 057	616 211
28 лет	653 316	572 952	513 169	579 762	605 445	646 242	644 979
29 лет	665 052	598 052	492 326	531 212	593 356	666 596	687 284
30 лет	631 362	628 655	503 678	510 386	604 173	671 409	758 054
23-30 лет, всего	5 032 841	4 367 748	4 164 145	4 691 480	5 118 672	5 544 064	5 019 627
Всего в системе образования, чел. (3-22 лет)	11 945 838	13 044 250	13 275 391	12 922 069	12 456 220	11 975 766	12 234 144
в % к итогу	34,6	35,4	34,5	32,3	29,9	27,7	27,4
Молодежь, чел. (16-30 лет)	8 646 673	8 335 154	8 636 318	9 557 131	9 993 455	9 632 301	9 009 114
в % к итогу	25,0	22,6	22,4	23,9	24,0	22,2	20,2

3-7 yoshli bolalarning umumiy sonidan (2,5 million) 932 310 nafari (37,7 foiz) maktabgacha ta'lim muassasalariga qamrab olingan, jumladan,

shaharlarda 500 236 nafar (20,2 foiz) va qishloq joylarda 432 074 nafar (17,4 foiz) bolalar ta'minlangan.

3-7 yoshli 2,5 million bolaning 67,8 foizi Samarqand (12,1 foiz), Farg'ona (10,8 foiz), Qashqadaryo (10,5 foiz), Andijon (9,3 foiz), Surxondaryo (8,5 foiz), Namangan (8,4 foiz) shaharlarida istiqomat qiladi.

Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, har yili O'zbekiston Respublikasida 700 mingdan ortiq bola tug'iladi, bu esa maktabgacha ta'lim muassasalariga yuklamani oshiradi. Shu bilan birga, maktabgacha yoshdagi bolalar o'rtasida o'lim darajasi boshqa yosh guruhlariga nisbatan pastligi sababli 3-7 yoshli bolalarning o'sish sur'ati butun aholining yillik o'sish sur'atlaridan yuqori, ya'ni 1,7%-1,8 ni tashkil etadi.

Respublika bo'yicha maktabgacha ta'lim muassasalarining umumiy ortiqcha yuklanishi 12 foizni tashkil etadi. Eng katta tirbandlik Qoraqalpog'iston Respublikasi (21 foiz), Jizzax (35 foiz) va Buxoro (21 foiz) viloyatlarida, eng kami Surxondaryo (9 foiz) va Farg'ona (9 foiz) viloyatlarida, shuningdek, Toshkent shahrida (6%) kuzatilmoqda.

Umuman olganda, mamlakatimizda 3-7 yoshli har 100 nafar bolaga maktabgacha ta'lim muassasalarida 28 o'rin to'g'ri keladi.

So'nggi 20 yilda maktabgacha ta'lim muassasalari soni 45 foizdan ko'proq kamaydi. Tug'ilish ko'rsatkichi yuqori bo'lgan viloyatlar, xususan, Andijon, Farg'ona, Surxondaryo va Toshkent viloyatlarining qisqarishiga eng ko'p ta'sir ko'rsatdi. Bugungi kunda O'zbekistondagi barcha maktabgacha ta'lim muassasalarining 55 foizdan ortig'i Toshkent (14,8 foiz), Farg'ona (12,6 foiz), Toshkent (9,8 foiz), Namangan (9 foiz) va Samarqand (8,9 foiz) shaharlarida joylashgan.

Maktabgacha ta'limni rivojlantirishga to'sqinlik qilayotgan qator tizimli muammo va kamchiliklar hali ham mavjud, jumladan:

maktabgacha yoshdagi bolalarni to'liq qamrab olishni ta'minlash uchun maktabgacha ta'lim muassasalari sonining etarli emasligi;

qishloq joylarda maktabgacha ta'limning past darajada rivojlanishi;

maktabgacha ta'lim muassasalarining moddiy-texnika holatining talab darajasida emasligi;

maktabgacha ta'lim muassasalarining malakali pedagog kadrlar bilan yetarli darajada ta'minlanmaganligi va boshqalar.

Binobarin, bolalarni maktabgacha ta'lim muassasalari bilan qamrab olishni ta'minlashning birinchi navbatdagi vazifasi maktabgacha ta'lim muassasalari salohiyatini oshirishdan iborat.

O'zbekiston Respublikasi Davlat byudjetining cheklangan mablag'larini hisobga olgan holda, maktabgacha ta'lim muassasalari sonining o'sishining harakatlantiruvchi kuchlaridan biri nodavlat sektor bo'lishi, xususi

tadbirkorlikni sohaga jalb etishning asosiy mexanizmi bo'lishi zarur. maktabgacha ta'lim davlat-xususiy sheriklik asosida amalga oshirilishi kerak.

Maktabgacha ta'limning, shu jumladan, respublikaning borish qiyin bo'lgan hududlarida va maktabgacha ta'limning namunaviy shakllarini kengaytirish qiyin bo'lgan joylarda ham foydalanish imkoniyatini ta'minlash, shu jumladan, yangi muqobil shakllarni joriy etish orqali amalga oshirilishi kerak.

Bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olishni ta'minlash bo'yicha maqsadli ko'rsatkichlarga erishish uchun quyidagi tadbirlarni amalga oshirish ko'zda tutilgan [1]:

1) O'zbekiston Respublikasini rivojlantirish davlat dasturlari doirasida ajratiladigan mablag'lar va boshqa manbalar hisobidan yangi davlat maktabgacha ta'lim muassasalarini qurish va mavjudlarini rekonstruksiya qilish;

2) maktabgacha ta'lim sohasida qulay investisiya muhitini yaratish, xususiy sektorning maktabgacha ta'lim muassasalari salohiyatini kengaytirishga qiziqishini yanada rag'batlantirish va oshirish;

3) maktabgacha ta'lim sohasida davlat-xususiy sheriklikni, shu jumladan, nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalarini qurish, rekonstruksiya qilish va jihozlash uchun xususiy sheriklarga yer uchastkalari yoki binolar berish yo'li bilan yanada rivojlantirish;

4) nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatini tashkil etish bo'yicha fuqarolar va tadbirkorlik subyektlariga uslubiy yordam ko'rsatish;

5) bolalarni maktabga majburiy bir yillik bepul tayyorlashning yagona tizimini keng joriy etish;

6) moslashuvchan ish jadvallari bilan maktabgacha ta'limning muqobil shakllarini joriy etish va rivojlantirish: qisqa muddatli maktabgacha ta'lim guruhlari; uyda maktabgacha ta'lim xizmatlarini ko'rsatish; maktabgacha ta'limning korporativ guruhlari;

7) maktabgacha ta'lim muassasalari tarmog'ini kengaytirish va samarali tashkil etish zarurligini hisobga olgan holda, qurilayotgan turar-joy majmualari va boshqa obyektlarni zarur ijtimoiy infratuzilma bilan ta'minlash;

8) ta'lim xizmatlarini ko'rsatishning xilma-xilligi tufayli jismoniy yoki aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olishni oshirish va boshqalar.

Natijada 3-7 yoshli bolalarning kamida 80 foizi maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim olishi kutilmoqda.

Umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim. 7 yoshdan 17 yoshgacha bo'lganlar, ya'ni ushbu turdagi ta'lim bilan qamrab olinganlar soni 2030 yilgacha o'sadi (6,5 million kishidan 7,8 million kishiga), 2035-2050 yillarda esa 6,8 million kishiga kamayadi.

2019-yil 1-aprel holatiga ko'ra, O'zbekiston Respublikasida 9691 ta umumta'lim maktabi (shundan 350 tasi alohida fanlar chuqurlashtirilgan ixtisoslashtirilgan maktablar) faoliyat ko'rsatmoqda.

Umumta'lim maktablarida jami o'quvchilar soni 5,8 mln. Shuningdek, 86 ta nodavlat ta'lim muassasasida 14 mingga yaqin talaba tahsil olmoqda.

Maktabdan tashqari ta'lim muassasalari faoliyati yo'lga qo'yildi ("Barkamol avlod markazlari") bolalarning ijodiy qobiliyatlari va ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatini yaratib, ularda 143 mingga yaqin bolani qamrab olgan 5540 ta to'garak tashkil etilgan.

Respublika umumiy o'rta ta'lim tizimiga boshlang'ich kasb-hunar ta'limi joriy etildi;

Xalq ta'limi tizimida jismoniy yoki aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun 86 ta ixtisoslashtirilgan maktab va 21 ta maktab-internat faoliyat ko'rsatib, ularda 20 mingdan ortiq bola ta'lim olmoqda.

Shuningdek, jismoniy yoki aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan, uzoq muddatli davolanishga muhtoj 13 ming nafardan ortiq bola uyda ta'lim-tarbiya olmoqda.

Maxsus tarbiya va ta'lim sharoitlariga muhtoj bolalarni o'qitish ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalarida amalga oshirilmoqda – 19 ta "Mehribonlik uyi" va 3 bolalar shaharchasida 2,5 mingdan ortiq yetim va otana qaramog'isiz qolgan bolalar ta'lim-tarbiya olmoqda.

Shu bilan birga, bolalarni majburiy maktab ta'limiga jalb etishga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi muammo va kamchiliklar mavjud:

matematika, fizika, kimyo, informatika, ingliz va boshqa chet tillari kabi fanlar bo'yicha pedagog kadrlar yetishmasligi, shuningdek, tog'li va cho'l hududlarida o'qituvchilarning keskin yetishmasligi;

kichik hajmdagi maktablarda kadrlar salohiyatining pastligi ta'lim sifatining zarur darajasini ta'minlamaydi;

ba'zi maktablarda sinflarda o'quvchilar sonining ko'pligi o'quv jarayoni sifatining keskin yomonlashishiga olib keldi;

darsliklar sifatini oshirish, chet el darsliklaridan qo'shimcha yoki muqobil o'quv materialini sifatida foydalanish amaliyotini joriy etish zarur;

maktab sport zallari va maydonchalarining zarur jihozlari bilan jihozlanmaganligi, o'quv xonalarida o'quv mebellari, laboratoriya jihozlari va kompyuter texnikasi bilan ta'minlanmaganligi, ularning o'z vaqtida yangilanmasligi maktablarda ta'lim sifatining pasayishiga olib kelmoqda;

foydalanilayotgan ma'naviy va jismoniy eskirgan jihozlarning 50 foizini almashtirish zarur ;

3000 ga yaqin umumta'lim maktablari qurilish va ta'mirlash ishlariga, o'quvchilarning sog'lom ovqatlanishi uchun oshxona va bufetlarga muhtoj;

11 yillik ta'limga o'tish munosabati bilan qo'shimcha o'quvchilar o'rinlari zarur.

Xalq ta'limi tizimining strategik maqsadlari – ilg'or xalqaro tajriba va jamiyatning zamonaviy talablariga muvofiq sifatli bilim olish uchun imkoniyatlar yaratish, shuningdek, o'quvchining raqobatbardoshlik darajasini belgilovchi asosiy omil sifatida inson kapitalini rivojlantirish. mehnat bozori va butun mamlakat [2].

Ushbu uzoq muddatli vazifalardan kelib chiqib, xalq ta'limi tizimini rivojlantirish quyidagi ustuvor yo'nalishlar asosida amalga oshiriladi:

a) ta'lim tizimining mazmunini sifat jihatidan yangilash, shuningdek, professional pedagog kadrlarni tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish:

b) iqtidorli bolalar va iqtidorli yoshlar bilan tizimli, maqsadli ish olib borish, shu jumladan:

umumta'lim muassasalari negizida kasbiy malaka oshirish markazlarini (resurs markazlarini) tashkil etish;

chet tillari, matematika, fizika, kimyo, biologiya kabi ommabop fanlarni chuqur o'rganadigan ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalari tarmog'ini kengaytirish;

2019-2021 yillar davomida respublikaning har bir hududida STEAM yo'nalishlari (fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika) bo'yicha ixtisoslashtirilgan "Prezident maktablari"ni bosqichma-bosqich tashkil etish;

v) maktabdan tashqari ta'limning zamonaviy usullari va yo'nalishlarini keng joriy etish:

maktabdan tashqari ta'lim muassasalari tarmog'ini kengaytirish;

Barkamol avlod bolalar markazlarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va hududlarini kengaytirish va axborot-resurs markazlari, shu jumladan, hozirgi kasb-hunar asoslarini o'rgatish, o'quvchilarning vaqt talablari va qiziqishlarini inobatga olgan holda;

maktablarning tashqi tahdidlardan xavfsizligini ta'minlash va bolalar jinoyatchiligining oldini olish bo'yicha ta'lim muassasalarining huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan o'zaro hamkorligini kuchaytirish;

ishlab chiqarish korxonolari, ilmiy muassasalar, tashkilotlar va xo'jalik yurituvchi subyektlarning maktabdan tashqari ta'lim muassasalari bilan hamkorligi tizimini yaratish;

g) xalq ta'limi tizimi muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va moliyalashtirish:

ilg'or xalqaro tajribani, ilg'or texnologiyalar va muhandislik yechimlarini joriy etishni hisobga olgan holda umumta'lim maktablarini bosqichma-bosqich qurish, rekonstruksiya qilish va kapital ta'mirlash;

umumta'lim maktablarining o'quv xonalari va laboratoriyalarini zamonaviy mebel, jihozlar, o'quv-uslubiy majmualar, kompyuter va multimedia uskunalari, videokuzatuv tizimlari bilan jihozlanishini ta'minlash;

bir o'quvchiga to'g'ri keladigan xarajatlarning bazaviy standartlari asosida, shu bilan birga, respublikaning har bir hududining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini hisobga olgan holda ta'lim muassasalarini moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish;

d) yoshlarning ta'lim va tarbiyasi uchun qo'shimcha shart-sharoitlar yaratishga qaratilgan beshta tashabbusni o'z ichiga olgan kompleks chora-tadbirlarni amaliyotga tatbiq etish:

yoshlarni madaniyat va san'at muassasalariga keng jalb etish;

yoshlarni sportga va jismoniy tarbiyaga jalb etish;

yoshlar o'rtasida kompyuter texnologiyalari va internetdan samarali foydalanish;

yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, yoshlar o'rtasida kitobxonlikni keng targ'ib qilish;

talaba qizlarning kasbiy mahoratini rivojlantirish.

Ushbu vazifalarning amalga oshirilishi 7-17 yoshli fuqarolarning tegishli kontingentini o'rta (maktab) ta'lim bilan yanada to'liq qamrab olishga, ularni kasbiy va mehnat faoliyatiga tayyorlash sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Kasbiy ta'lim. 2020-2050-yillarda 16-17yoshdagilar soni 1,0 nafardan 1,2 million kishiga (13,2 foizga) ko'payadi

2018-yilgacha O'zbekistonda kasb-hunar ta'limini rivojlantirish 9+3 tizimi, ya'ni umumta'lim maktablarida, keyinchalik akademik litsey, kasb-hunar kollejlari, oliy o'quv yurtlarida, ishlab chiqarishda majburiy ta'lim tizimi doirasida amalga oshirildi. Bu tizim to'qqiz yillik umumiy o'rta ta'lim olgan, lekin kasbiy malakaga ega bo'lmagan ko'plab bitiruvchilarni qo'shimcha ta'lim olish va ish bilan ta'minlash muammosini hal etish maqsadida shakllantirildi. O'rta maxsus kasb-hunar ta'limi (O'HM) umumiy 9 yillik o'rta ta'limning majburiy davomi bo'lib, 3 yildavom etgan va akademik litsey va kasb-hunar kollejlariida amalga oshirilgan. Mutaxassislar tayyorlash 6 yo'nalish, 240 dan ortiq kasb-hunar, ishlab chiqarish va texnologiya tarmoqlari, ijtimoiy soha, gumanitar, madaniyat va san'at yo'nalishlari uchun 700 ixtisoslik bo'yicha amalga oshirildi.

Umumta'lim maktablari va kasb-hunar maktablarini integratsiyalashgan holda 11 yillik o'rta ta'lim joriy etilishi bilan kasb-hunar ta'limi tizimi tubdan o'zgardi. Birinchidan, o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi majburiyligi tugatilib, o'quvchilar 11-sinf dan so'ng, ya'ni umumiy o'rta ta'lim olgandan keyin mehnat faoliyatini boshlaydilar. Ikkinchidan, kollejlarda o'qish muddati ma'lum bir kasb bo'yicha talab qilinadigan kasbiy mahoratga qarab 6-24 oygacha qisqartirildi (ya'ni, ta'limda 9+3 o'rniga 11+2 yangi formulasi joriy etilmoqda).

O‘zbekiston Respublikasida mehnat bozorida malakali va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash, shuningdek, ushbu jarayonga ish beruvchilarni keng jalb etish [3]:

1) 2020/2021 o‘quv yilidan boshlab ta’limning xalqaro tasnifi darajalariga mos keladigan boshlang‘ich, o‘rta va o‘rta maxsus kasb-hunar ta’limining yangi tizimi hamda tabaqalashtirilgan ta’lim dasturlari joriy etilmoqda.

2) 9-sinf bitiruvchilarini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash va boshlang‘ich kasb-hunar ta’limiga ega kadrlar tayyorlashga yo‘naltirilgan ta’lim muassasalari;

o‘rta kasb-hunar ma’lumotiga ega kadrlar tayyorlaydigan ta’lim muassasalari;

oliy o‘quv yurtlari huzurida faoliyat yurituvchi o‘rta maxsus kasb-hunar ma’lumotiga ega kadrlar tayyorlovchi ta’lim muassasalari;

Kasb-hunarga o‘qitish markazlarini tashkil etish uchun Kambag‘allikni qisqartirish va Bandlik vazirligiga berilgan kasb-hunar kollejlari (jami 30 ta);

universitetlar salohiyatini oshirish va kelajakda xorijiy oliy ta’lim muassasalari va ularning filiallarini tashkil etish maqsadida ko‘chirilgan kasb-hunar kollejlari;

kasb-hunar kollejlari ko‘p tarmoqli o‘quv markazlari va amaliyot o‘tash joylarini tashkil etish uchun oliy o‘quv yurtlariga o‘tkazildi.

3) Boshlang‘ich, o‘rta va o‘rta maxsus kasb-hunar ta’limining o‘quv dasturlarini ularning faoliyatiga joriy etgan holda kasb-hunar maktablari, kollejlari va texnikumlar tarmog‘i tashkil etilmoqda.

Mehnat bozori infratuzilmasida (kasb-hunar ta’limi yo‘nalishida) O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 24-maydagi “Bandlik sohasida davlat siyosatini yanada takomillashtirish va mehnat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5052-son qarori bilan mehnat organlari faoliyati samaradorligini oshirish» qarori bilan Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligi Kambag‘allikni qisqartirish va Bandlik vazirligiga aylantirildi. Uning markaziy apparati tuzilmasida yangi bo‘limlar – Bandlik va mehnat bozori infratuzilmasi monitoringi departamenti, Malaka, malaka va ko‘nikmalarni baholash milliy tizimini muvofiqlashtirish departamenti, hududiy bo‘linmalar tuzilmasida esa yangi bo‘limlar tashkil etildi. Kasb-hunarga qayta tayyorlashni tashkil etish sektori, kasb-hunar kolleji va ketishdan oldin moslashish va kasbiy qayta tayyorlash markazi [4].

Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 10-apreldagi 199-sonli “Ish bilan band bo‘lmagan fuqarolar uchun kasb-hunarga o‘rgatish markazlarini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori asosida ular kelgusida yana 11 ta hududda tashkil etiladi.

Kadrlar mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan yo‘nalishlar bo‘yicha, jumladan, buxgalteriya hisobi, tikuvchilik, payvandlash va sanitariya-tesisat, menejment kabi yo‘nalishlarda olib boriladi.

Shuningdek, vazirlikning tegishli boshqarmalari tomonidan 50 ga yaqin kasb-hunar kollejlari yordamchi kasb-hunar kollejlari qisqa muddatli (1-3 oy) kurslar tashkil etilgan.

Shuningdek, ishsizlar, ishsiz aholi, mehnat migrantlari va aholining boshqa toifalarini o'qitish va o'qitish maqsadida 2019-yilda 30 ta kasb-hunar kolleji Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi tizimiga o'tkazilib, hududlarda kasb-hunarga o'qitish markazlari tashkil etildi. va Qoraqalpog'iston Respublikasi shaharlari, viloyatlar va Toshkent shahri yo'nalishlari, kasblar va mutaxassisliklar.

Oliy ma'lumot. Oliy ta'lim muassasalarida 18-22 yoshli talabalar soni prognoz davrida, ayniqsa, 2025-2040-yillarda sezilarli darajada oshadi va 2050-yilda 2,8 million kishidan ortiqni tashkil etadi (2020-yilga nisbatan 13,2 foizga ko'p).

Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim. U doktorantura va mustaqil izlanishlar asosida, asosan, 23-30 yoshdagi yuqori malakali kadrlar tayyorlashni ta'minlaydi, ularning soni prognoz davrida 5 milliondan ortiq kishini tashkil etadi (bu kontingentdagi barcha shaxslar ham emas. doktorlik dissertatsiyalarini tayyorlash).

Kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. Qo'shimcha kasbiy bilimlar beruvchi ushbu soha asosan 30-50 yoshdagi band aholining bir qismini qamrab oladi.

O'zbekiston sharoitida ta'lim tizimini rivojlantirishning demografik jihatlari nuqtai nazaridan yoshlar, ya'ni 16-30 yoshdagi aholi sonini hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Ushbu kogorta asosiy demografik ko'rsatkichlarni, birinchi navbatda, tug'ilish, nikoh darajasi, tabiiy o'sish va aholining mehnat migratsiyasini tashkil qiladi. Bundan tashqari, 16-30 yoshli yoshlar ta'lim tizimi bilan qamrab olingan aholi sonini tashkil etuvchi asosiy kontingent hisoblanadi.

Prognozlarga ko'ra, O'zbekistonda umuman aholi soni 8,6 million kishini tashkil etadi (2020-yilda), 2040-yilga borib u 9,9 million kishidan oshadi, keyin esa kamayishni boshlaydi va 2050-yilga kelib 9,0 million kishiga yetadi, bu 362,4 ming kishi yoki 4,2 kishini tashkil etadi. 2020 yilga nisbatan % ko'p (1-jadval).

Biroq yoshlar va ish beruvchilar umumiy va kasb-hunar ta'limi tizimida kadrlar tayyorlash sifati past ekanini ta'kidlamoqda. Korxonalar va ta'lim muassasalari kadrlar tayyorlash va malaka darajasi mehnat bozori talab va ehtiyojlariga mos kelishini ta'minlash uchun yetarli darajada bog'lanmagan. Natijada, ish beruvchilar amaliy ko'nikmalar va ish tajribasini baholaydilar, oliy yoki oliy maxsus ma'lumotga ega bo'lgan abituriyentlarni, hatto ixtisoslashtirilgan kasb-hunar ta'limi doirasidagi ko'nikmalarni talab qiladigan ishlarga ham qidiradilar.

Xulosa va takliflar.

Maktabgacha ta'lim sohasida ilg'or xorijiy tajribani hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishga qo'yiladigan amaldagi talablarni qayta ko'rib chiqish va maktabgacha ta'lim davlat standartini ishlab chiqish, unda maktabgacha ta'lim muassasalarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar nazarda tutilgan. maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarida rivojlantirish zarur.

Xalq ta'limida maktab ta'limi sifatini oshirish, jumladan, pedagog kadrlar yetishmovchiligini kamaytirish, barcha fanlar bo'yicha sifatli darsliklar tayyorlash, maktablarning moddiy-texnik ta'minotini yaxshilash asosiy vazifalardan iborat.

Oliy ta'limda oliy ta'lim muassasalariga qabul qilish darajasini oshirish, mehnat bozori talablariga mos, mustaqil qaror qabul qilishga qodir, ijodiy va tizimli fikrlaydigan kadrlarni tayyorlash, modernizatsiya va barqarorlik uchun sharoit yaratish zarur. mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi. Shuningdek, oliy o'quv yurtlarida korrupsiyaga qarshi kurashishning samarali mexanizmlarini joriy etish, o'qishga qabul qilish va bilimlarni baholashning shaffof mexanizmlarini ta'minlash zarur.

Kasb-hunar ta'limining yangi tizimida kasb-hunar maktablari, kollejlari, texnikumlarda kadrlar tayyorlashni tashkil etish bilan bir qatorda xalq xo'jaligining barcha tarmoqlari uchun milliy kasbiy standartlar va malaka asoslarini ishlab chiqish zarur.

3. 16 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan yoshlar bandligini ta'minlash uchun:
a) ta'lim muassasalari bitiruvchilarini ishga qabul qiluvchi ish beruvchilarning ish haqi subsidiyalarini kengaytirish; b) yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash uchun boshlang'ich kapital hajmini oshirish; v) talabga ega bo'lgan kasblarga samarali diagnostika o'tkazish, yoshlarni ta'lim va mehnat bozori to'g'risida axborot bilan ta'minlash; d) faol bandlikni va yakka tartibdagi bandlikni rag'batlantirish maqsadida mehnat bozorida talab va taklifni tartibga solishning moslashuvchan mexanizmlarini joriy etish .

4. Mehnat bozoriga yaxshiroq moslashish uchun kasb-hunar ta'limi olish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida kasb-hunar ta'limining ko'p variantli tizimini shakllantirish va ushbu qonun hujjatlariga muvofiq ta'lim tizimini yaratishga qaratilgan milliy dasturni ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir. umrbod ta'lim tushunchasi. Bunday dastur ta'lim tizimini quyidagi yo'nalishlarda rivojlantirishni ta'minlashi kerak:

- keng ko'lamli xizmatlarni taklif qilishi kerak bo'lgan rasmiy kasb-hunar ta'limi tizimining moslashuvchanligini oshirish - ta'lim yo'nalishlari bo'yicha, o'qitish muddatlari va shakllari bo'yicha, aholining maqsadli qatlamlari bo'yicha, kadrlar tayyorlashni ta'minlash shartlari bo'yicha. ;

- nodavlat ta'lim muassasalarini, ishlab chiqarishda kasb-hunar ta'limi tizimini, hunarmandchilikka o'qitish tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari tizimini ishlab chiqish;

- davlat va nodavlat ta'lim muassasalarini litsenziyalash, attestatsiyadan o'tkazish va attestatsiyadan o'tkazishning yagona tizimini shakllantirish;

- belgilangan tartibda attestatsiya va attestatsiyadan o'tgan davlat va nodavlat ta'lim muassasalari tomonidan berilgan ta'lim to'g'risidagi guvohnomalarga teng maqom berish;

- rasmiy va norasmiy sektordagi ta'lim muassasalari uchun davlat subsidiyalaridan teng imkoniyatlar va teng foydalanish imkoniyatini ta'minlash.

Ta'lim tizimini rivojlantirishning har bir yo'nalishi (turlari bo'yicha) uchun ko'rilayotgan chora-tadbirlarni amalga oshirish bo'yicha tegishli yo'l xaritalarini ishlab chiqish va tasdiqlash muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasining maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" gi PQ-4312-son qarori

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" gi PF-5712-son qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 6-sentabrdagi "Kasb-hunar ta'limi tizimini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi PF-5812-son qarori.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 20-avgustdagi "Mehnat organlari tuzilmasini takomillashtirish hamda mehnat huquqlari va fuqarolarning mehnatini muhofaza qilish tizimini mustahkamlash chora-tadbirlari to'g'risida" gi PQ-3913-son qarori.

5. www.lex.uz

6. www.stat.uz

DEMOGRAFIYA VA MEHNAT BOZORI

BOSH MUHARRIR:

Umurzoqov Bahodir Xamidovich

MUHARRIR:

Bahriddinova Muazzam Azam qizi

